

- 1- Divulgació
- 2- Recórrer Menorca
- 3- Investigació
- 4- Protecció del Patrimoni
- 5- Intervencions
- 6- Projecte GIBET (Grup d'Intervenció sobre béns etnològics)
- 7- VI Jornades de Recerca Històrica de Menorca
- 8- Projecte Balearides. Centre de Investigació i Museu d'Arqueologia Subaquàtica de les Balears.

1- Divulgació

En col·laboració amb el Cercle Artístic de Ciutadella, i dins el Curs Acadèmic del que n'és titular, el dia 6 de febrer de 2.009 l'historiador Miguel Ángel Ruz Barrio tancava el cycle dedicat a Les Civilitzacions Perdudes amb la conferència *Construcción y caída del Imperio Azteca*.

Un mes després, el 6 de març era el president d'ARCA Mallorca i patró de la Fundació d'Amics del Patrimoni de Palma, el professor Pere Ollers qui ocupava la tribuna del Cercle per parlar de *La Llei Balear de Patrimoni històric. Necessitat de Reforma. L'experiència d'Arca Mallorca*.

Per acabar, l'ex-president de la nostra entitat, Joaquim Sánchez Navarro, dins el cycle Menorca Musulmana ens ofería la xerrada realitzada a l'Acadèmia Britànica d'Arqueologia de Roma titulada: *Moleres de Menorca - 39 llocs industrials d'època andalusí - segles X-XIII*. Sobre aquesta destacada aportació s'ofereix amplia informació a l'apartat d'Intervencions d'aquesta memòria.

2- Recórrer Menorca

Aquesta nova iniciativa encetada a finals de 2.008 s'ha vist desenvolupada amb l'organització de quatre noves visites guiades que han comptat amb un bon seguiment de persones de tota Menorca interessades en aspectes més diversos de la nostra història i geografia.

La primera de les visites (i segona de Recórrer Menorca), es va produir el dia primer de febrer de 2.009 i va suposar la visita a diverses

capelles rurals de Menorca conduïda per Lluïcia Pons Olives, Llicenciada en Història i autora de l'obra *Capelles i ermites rurals de Menorca*.

Moment de la visita a la capella rural de Son Morro

El cinc d'abril la tercera visita reprenia la geologia com a motiu de la mateixa. *Cala Mitjana i Trebaluger: Miocè, Quaternari i pedreres de moles, un passeig per la indústria medieval* era el títol de la visita que el geòleg Joaquim Sánchez dirigia.

El dia 10 de maig la catedràtica d'Arqueologia de la Universidad de Granada, la doctora menorquina Margarita Orfila guiava una nova visita titulada: *Basíliques Paleocristianes de Menorca, el darrer llegat de Roma*.

La cinquena visita i darrera de l'any tornava a dedicar-se a la geologia de Menorca, de nou a càrrec de Joaquim Sánchez i amb el títol: *De Cala Morell a Na Galamina: Dos aconteixements geològics determinants per Menorca*. Precisament a Cala Morell es pot reconèixer clarament la divisió geològica entre la Menorca de Tramonta, en que afloren materials del Juràsic, dolomies, i entre l'oest i Migjorn, format per conglomerats del miocè.

De Cala Morell a na Galamina.

3- Investigació

El membre de la nostra entitat, el Geògraf Gabriel Bagur Alonso ha engegat la realització, amb el suport econòmic del Consell Insular de Menorca, del primer estudi planimètric del traçat de les muralles de Ciutadella. Al 2009 s'ha materialitzat una primera fase que contempla un ampli desenvolupament del treball al que restarà una segona fase d'ajust tècnic amb la utilització de tècniques tomogràfiques.

Un treball, que al marge del seu valor històric, suposarà poder disposar d'una importantíssima eina per a la localització exacta de les muralles i per tant per l'ordenació correcta de tota casta d'obres públiques i planificació urbanística de la ciutat.

En un altre aspecte, la recuperació d'un treball inèdit de l'investigador Guillermo Florit Piedrabuena presentat als Jocs Florals del Cercle Artístic l'any 1.968 ha constituït, a més d'un acte d'homenatge al membre de la nostra entitat en el desè aniversari de la seva mort, una contribució al món de la difusió i investigació prehistòrica de Menorca. Amb la seva edició a Publicacions des Born, l'obra *Megalitismo, Talayots y Taulas*, suposa, com diu l'arqueòleg i membre de Martí i Bella, Joan Carles de Nicolás, -...Parlar de la filosofia de l'home prehistòric, de la significació religiosa dels principals monuments, del megalitisme com a manifestació d'idees religioses... era gairebé un atreviment semblant al que determinats corrents acadèmics

heterodoxes plantejaven als Estats Units... Explicar amb tota casta d'arguments la funcionalitat i significació dels talaiots i les taules menorquines no hi ha dubte que era un atreviment l'any 1968 i encara ho seria a hores d'ara si tenim present la manca de certes o hipòtesis científicament comprovades que la recerca prehistòrica de Menorca ha proporcionat en els darrers quaranta anys...-

4-Protecció del Patrimoni

CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ DE PATRIMONI HISTÒRIC DE MENORCA: Cinc anys després de començar aquesta reivindicació per part de la nostra entitat, el 23 de juliol de 2009 va quedar definitivament aprovat el reglament que ha de regir la Comissió Municipal de Patrimoni Històric de Ciutadella de Menorca. Aquest text, elaborat al seu dia per la nostra entitat, ha sofert algunes modificacions i retalls que han minvat la seva capacitat de control sobre diferents aspectes referits al compliment del Pla Especial del Conjunt Històric de Ciutadella. Així i tot, constituirà de ben segur una important eina de protecció del Patrimoni Històric de Ciutadella en general.

Recordem que al preàmbul de la nova ordenança es fa referència a l'article 93 de la Llei 12/1998 del patrimoni històric de les Illes Balears, segons el qual correspon als ajuntaments el dret d'intervenir en totes aquelles actuacions i procediments d'altres administracions públiques en matèria de patrimoni històric que es refereixin a béns radicats en els termes municipals respectius, així com la inspecció i la vigilància de les activitats urbanístiques dels particulars per assegurar l'observança d'aquesta llei, sense perjudici de les competències atribuïdes a les altres administracions públiques, així com també al Decret 4365 de 24 de desembre de 1964, segons el qual el Ministeri d'Educació i Ciència va declarar monument històric i artístic el nucli antic de Ciutadella i que, mitjançant la disposició addicional primera de la Llei 16/1985, del patrimoni històric espanyol, va passar a gaudir la categoria de BIC.

PROTECCIÓ DE LA FARMÀCIA LLABRÉS: Dins aquest 2009 un altre important bé que va ser motiu de gran preocupació per la nostra entitat als darrers anys iniciava un ferm camí cap a la seva salvaguarda. Així, el ple del Consell Insular de Menorca en sessió extraordinària de 28 de setembre de 2009, adoptà l'acord de declarar bé catalogat i inscriure-la en el Catàleg Insular de Patrimoni Històric de Menorca, la Farmàcia Llabrés (Ciutadella), segons la descripció que consta en l'informe tècnic

que es publica al BOIB (Butlletí Oficial de les Illes Balears BOIB) n° 155 de 22-10-09.

Segons aquesta descripció, la Farmàcia Llabrés obrí les seves portes l'any 1.909 de mans de Miquel Seguí Pretus. L'any 1.925 va ser comprada per Gabriel Martí i Bella i el 1.926 per Catalina Llabrés Piris, primera dona farmacèutica de les Balears.

La farmàcia Llabrés constitueix un dels pocs testimonis que queden del Modernisme a Menorca. El seu estil és l'Art Nouveau, un dels tres corrents que segueix el Modernisme a les Illes Balears, que recull la influència del Modernisme català i francès.

A hores d'ara però, el seu futur és incert i depèn de la resolució definitiva del llegat testamentari dictat en favor dels prínceps d'Espanya pel seu propietari. De moment, la proposta de la nostra entitat comunicada a la Comissió Insular de Patrimoni del CIM contempla convertir l'antiga farmàcia en la seu de la futura fundació benèfica que els prínceps hauran de presidir.

REVERSIÓ DE LES RESTES SEPULTADES DE MONTEFÍ: Tal i com estava previst, el soterrament de la part afectada per la Ronda Sud del poblat talaiòtic de Montefí, adquirit l'any passat pel Consell Insular de Menorca va ser projectat de forma provisional fins a la construcció d'una nova variant alternativa. A hores d'ara, està pràcticament acabada la reversió de la part sepultada provisionalment, i s'han començat diverses labors de neteja i delimitació del terreny.

5- Intervencions

Al llarg del darrer any 2009 s'han produït dues participacions de la nostra entitat en diferents tribunes.

La primera d'elles es produïa el dia 10 de gener de 2009 a Mercadal, amb la comunicació del president de la nostra entitat, Alberto Coll, sobre la *Proposta de creació del Consell Municipal de Patrimoni Històric de Ciutadella*, dins el marc de les V Jornades d'Història Local i Patrimoni Cultural de l'Illa de Menorca, organitzades pel Centre d'Estudis Locals d'Alaior. Comunicació que uns mesos abans havia estat presentada a Sigüenza amb motiu de les jornades organitzades per Hispania Nostra.

Moment de la intervenció d'Alberto Coll a Sigüenza

La segona intervenció es pot considerar excepcional. L'ex-president i actual vocal de la SHA Martí i Bella participava entre els dies 4 i 7 de novembre a l'Acadèmia Britànica d'Arqueologia, Història i Belles Arts de la British School de Roma en un congrés europeu dedicat a les indústries, fabricació, transport i distribució de pedres de moldre, des del Neolític fins a l'actualitat. Hi estaran representats la majoria dels països centrals europeus, a més de Noruega, Espanya i Itàlia. Les setze ponències van ser inaugurades per Alain Belmont el dia 4 i la resta exposades entre els dies 5 i 6. El dia 7 es visitaren les pedreres de la zona de Roma-Ostia.

Alain Belmont és la primera autoritat europea en aquest tema i va venir a Menorca l'estiu de 2008 per tal de veure "in situ" les troballes i els estudis de Xim Sánchez. L'entusiasme que li produí les pedreres de moles de Menorca van motivar que el convidés i animés a presentar a aquest Congrés el resultat de les investigacions i que, resumidament, van ser publicades a *Publicacions des Born* i a *Els Barrancs tancats: l'ordre pagès al sud de Menorca en època andalusin*", de M. Barceló i F. Retamero, publicat per l'IME.

Xim Sánchez presentà l'estudi de 39 pedreres, el seu grau d'explotació, rendiment, ubicació, correlació amb la geologia de Menorca i les consideracions de la datació, malgrat que la proximitat al mar hagi fet desaparèixer la majoria de les restes properes a les mateixes.

El autors de les ponències van ser 21, tres alemanys, sis anglesos, un noruec, cinc francesos, quatre espanyols i dos italians. Molts d'ells tractaven temes analitzant varis països i no necessàriament del de procedència. Al discurs de clausura, el professor Peacock de la Universitat de Southampton, que organitzava el Col·loqui, va agrair especialment l'esforç de Joaquim Sánchez de Menorca

6-Projecte GIBET (Grup d'Intervenció sobre béns etnològics)

Amb el nom de Gibet, acrònim intencionadament efectista en constituir una variant tan menorquina del nom Isabel, es denomina al Grup de Intervenció sobre Béns Etnològics creat per la nostra entitat.

Poques vegades ens aturam a pensar que el Patrimoni Etnogràfic Arquitectònic de Menorca constitueix probablement, la principal característica definitiva del paisatge de l'illa. Paradoxalment però, aquest grup de béns conforma el que podríem denominar *germà pobre* del Patrimoni Històric, degut lògicament a la ingent quantitat de jaciments arqueològics que ha fet que aquesta sèrie de béns no hagin

merescut la suficient atenció de les administracions ni de la societat en general. Els recursos en cultura i patrimoni, sempre escassos, han fet que aquests elements, les barraques i ponts de bestiar, les eres, bouers, la paret seca, camins i tants d'altres elements substancials en la vida de l'home, hagin quedat relegats casi al final de la llista de prioritats.

Gibet sorgeix per una necessitat casi vital per la SHA Martí i Bella que cercava adquirir l'experiència de contribuir de forma directa en la recuperació de béns històrics. Quelcom diferent a la tasca realitzada fins al moment, limitada a una contribució merament intel·lectual.

El projecte Gibet es va engegar el passat més de setembre. Mitjançant una crida popular i després d'aconseguir conformar un equip de tècnics i especialistes que actuessin de forma altruista, vam poder inscriure una cinquantena de voluntaris que un diumenge al mes dediquessin unes hores de feina al projecte.

Els voluntaris treballen un diumenge al mes

La primera premissa que impulsa Gibet és que totes les actuacions han d'estar definides i documentades tècnicament per professionals competents, cosa que no podia ser d'altra manera quan la legalitat, en matèria de Patrimoni Històric, és la primera exigència que la nostra entitat espera de les administracions.

En segon lloc les intervencions han de ser realitzades exclusivament sobre béns enclavats en terrenys de domini públic. Qualsevol actuació que pugui fer-se en terrenys privats, haurà de dur com a contraprestació la possibilitat de visites públiques als béns en qüestió.

Tercera premissa, una vegada realitzada la rehabilitació del bé, serà posat a disposició de l'administració propietària. La nostra societat no ocuparà ni utilitzarà cap dels béns ni decidirà sobre l'ús que es faci

del mateix. Evidentment tampoc realitzarà cap tasca de manteniment posterior del bé.

En quart lloc, per aquesta primera edició de Gibet, no es compta amb cap tipus d'ajut institucional. Tan sols algunes col·laboracions empresarials suposaran un estalvi en unes despeses produïdes per la compra d'eines, materials, recollida de deixalles, etc., que per aquesta primera edició assumirà la nostra entitat amb càrrec als recursos propis. És evident que en futures edicions, els ajuts econòmics seran del tot indispensables.

I en darrer lloc, les tècniques de rehabilitació seran respectuoses amb les normes generalment acceptades de restauració de béns històrics, actuant mínimament i respectant el caràcter originari del bé.

Composen aquesta primera edició del projecte dues barraques de bestiar, un pont també de bestiar i el Cementiri Civil de Ciutadella.

El Cementiri Civil, conegut popularment per Cementiri dels Protestants, va ser construït el 1882, i utilitzat, teòricament fins temps de la segona República en que s'unificà el règim de inhumacions. A la pràctica, el cementiri va ser utilitzat casi fins els anys setanta, essent definitivament abandonat i evacuat, en la segona meitat de la mateixa dècada.

Façana del Cementeri Civil

7- VI JORNADES DE RECERCA HISTÒRICA DE MENORCA 2.009

VI JORNADES DE RECERCA HISTÒRICA DE MENORCA Ciutadella de Menorca, del 11 al 13 de desembre de 2009

Arqueologia submarina, un tresor de dos mil anys dins la mar

L'aflorament als darrers anys de importants restes arqueològiques submarines en diversos indrets de la costa menorquina han posat damunt la taula la magnitud d'aquest patrimoni històric, així com la seva extrema fragilitat i dificultat de gestió i protecció. Els últims descobriments efectuats al port de Ciutadella, si bé han aixecat fascinació per tot allò que reposa, tan aprop com inaccessible, en el sí de les seves aigües, també han alertat de la necessitat de salvaguarda extrema per les conseqüències de la reordenació de les instal·lacions portuàries i la construcció del nou port esportiu de Cala Busquets. Així idò, al coneixement, protecció i sobre tot al futur del patrimoni submari dediquem les VI Jornades de Recerca Històrica de Menorca, en el convenciment de que, com no pot ser d'altra manera, de la seva conservació obtindrem quelcom més que valuosos objectes del passat.

La celebració de les VI Jornades obtingué un èxit de públic i de ressò.

PROGRAMA

Nuevas metodologías aplicadas a la prospección subacuática.

Gaetano Ranieri. Catedrático Departamento de Ingeniería del Territorio. Università di Cagliari (Italia)

La navegación en época prehistórica y protohistórica en el Mediterráneo a càrrec de Juan Blánquez Pérez. Catedrático de Prehistòria de la Universidad Autónoma de Madrid.

El vaixell grec de Cala Sant Vicenç (Mallorca) a càrrec de Xavier Nieto. Director del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya-Museu d'Arqueologia de Catalunya.

El Museo Nacional de Arqueología Subacuática, ARQUA y la difusión de la arqueología subacuática en España a càrrec de Maria de los Ángeles Pérez Bonet. Conservadora del del Museo Nacional de Arqueología Subacuática-ARQUA

Navegación y arquitectura naval en época clásica a càrrec de Stefano Medas. Facoltà di Conservazione dei Beni Culturali-Università di Bologna/ Ravenna-Istituto Italiano di Archeologia e Etnologia Navale- Venezia

La protección jurídica internacional del patrimonio cultural subacuático y su incidencia en el territorio español a càrrec de Mariano J. Aznar Gómez. Catedrático de Derecho internacional público y Relaciones internacionales, Universitat Jaume I de Castelló.

Contra qualsevol pronòstic, l'expectació aixecada per les Jornades del 2009 ha estat inusitada. De fet les repercussions en emissores de difusió nacional, així com a publicacions de caràcter estatal i internacional donen compte de la qualitat assolida. De nou els inscrits vam sobrepassar el centenar, essent l'edició de les Jornades en que més inscripcions de fora de Menorca s'ha produït.

Com explica la Dra. Margarita Orfila, catedràtica d'Arqueologia de la Universidad de Granada i directora científica de les Jornades, tal i com van comentar els propis ponents participants, acostumats a assistir a nombroses reunions científiques, no és habitual assolit en qualitat i quantitat, tot l'exposat a Ciutadella entre els dies 11 al 13 de desembre.

La doctora Orfila explica a la seva valoració com l'inici de les Jornades fou de la mà del catedratic de La universitat sarda de Cagliari, el doctor Gaetano Ranieri, qui presentà les possibilitats de les noves tecnologies en intervencions geofísiques no agressives sobre jaciments arqueològics, fins i tot subaquàtics. Per la seva banda, el doctor Juan

Blánquez, catedràtic d' arqueologia de la Universidad Autónoma de Madrid plantejà una sèrie de preguntes sobre la primera navegació i les primeres embarcacions fent referència a la necessitat de la pesca per l'alimentació de l'home. Blánquez emfatitzà en les persones que s'endinsaren al *Mare Nostrum* que podia resultar tantes vegades Mar Tenebrós, en una navegació sempre emparada pels déus i connectada per una sèrie de temples ubicats a llocs estratègics. Açò ens conduïa als avanços en la tècnica constructiva naval del que és un bon exemple la documentació extreta del vaixell grec enfonsat a cala Sant Vicenç de Mallorca gràcies a l'excavació coordinada pel doctor Xavier Nieto, director del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya, qui explicà a la seva ponència i amb profusió de detalls les característiques de l'embarcació, així com detalls del seu.

Explica Orfila que intervenir sobre un derelictes no és l'únic objectiu de qui intervé en aquestes accions. La posada en valor i la difusió científica i civil és també una finalitat important. Introduïa d'aquesta forma l'exemple que des del Museu Nacional de Arqueologia Subacuàtica (ARQUA), i que va ser exposat per una de les seves conservadores, M^a de los Àngeles Pérez Bonet. La remodelació d'aquest museu, permet conèixer la problemàtica de l'arqueologia subaquàtica, no tan sols pel mitjà en que es treballa si no en tota la infraestructura necessària.

La navegació va de la mà de l'arquitectura naval. Stefano Medas, del Istituto Italiano di Archeologia e Etnologia Navale di Venezia, informà sobre els documents d'època clàssica que ens arribat fins avui i que estaven en mans dels pilots de la antiguitat. Herodot ja va aportar referències útils per la navegació però van ser els portularis els que d'una manera directa van ajudar als navegants en les rutes més adequades, destacant per les seves descripcions, el *Stadiasmo o Periplo del Mare Grande*, redactat en el segle I dC., document en el que figuren detalls que fins i tot avui en dia poden ser reconeguts. D'aquesta manera, concloïen les ponències amb la darrera i esplèndida intervenció del doctor Mariano Aznar, catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat Jaume I de Castelló, especialista en la protecció jurídica internacional del Patrimoni Cultural Subaquàtic y membre del Comité de Coordinación Técnica del Plan Nacional de Arqueología Subacuática. Aznar aconseguí atracar al públic a un tema tan específic com és la protecció dels bens que es troben baix les aigües del mar i les lleis que els regeixen.

Continua la doctora Orfila comentant les valuoses comunicacions presentades al llarg de les Jornades, així com les conclusions exposades a la Taula Rodona que sobre la problemàtica de l'arqueologia subaquàtica a les Balears posaven, junt amb la visita a l'exposició guiada i comentada

per l'arqueòleg Mateu Riera de les peces rescatades del fons del port de Ciutadella al 2006, punt i final a les Jornades.

7- Projecte BALEARIDES

El darrer punt d'aquesta memòria fa referència al que sens dubte és el projecte més ambiciós que sobre gestió del Patrimoni Històric hem abordat mai: El Centre de Investigació i Museu d'Arqueologia Subaquàtica de Balears.

A rel de la intervenció d'urgència realitzada a les aigües del port de Ciutadella l'any 2006 per la construcció d'un petit braç d'abric a Cala Busquets, van aflorar una quantitat realment poc habitual de restes arqueològiques. La densitat d'aquestes restes va ser inesperada. Que hi havia restes a la zona era conegut, però l'aparició de més de 2.000 peces en poc més d'un centenar de metres quadrats va sorprendre, més, haguda compte de la notable qualitat d'algunes d'aquestes. Lògicament, una vegada conegut l'estudi realitzat per l'arqueòleg mallorquí Mateu Riera Rullán, van saltar totes les alarmes: El Govern Balear tenia previst dragar tot cala Busquets i tota la bocanada del port de Ciutadella com a part de les obres de construcció del port esportiu a aquella cala. Conscients de la necessitat d'encendre totes les alarmes, la nostra entitat convocà llavors a tots els partits polítics presents a l'Ajuntament, i aconseguí que s'aprovi una moció plenària per la que s'insta al Govern Balear a replantejar el dragat del port, i de pas a declarar d'interès municipal la possibilitat de acollir un futur museu d'arqueologia submarina a Ciutadella de dimensió autonòmica.

A partir de llavors, vam anar dissenyant un avantprojecte que es va presentar el passat mes de desembre en el marc de les sisenes Jornades de Recerca Històrica dedicades, no casualment, a l'arqueologia subaquàtica. Però aquesta no va ser l'única raó. Els posteriors estudis i prospeccions fets el 2009, parlen de tres derelictes o barcos enfonsats, amb importants restes intactes. Les sospites no publicades, rallen de fins a 7 possibles barcos... Per tant podem afirmar categòricament, com així ho va fer el professor Víctor Guerrero que ens trobam davant un cas excepcional al Mediterrani, si bé, quedi clar, que extreure tots aquest béns no ha de ser l'objectiu final. I la darrera raó, és que Ciutadella compta, just al final del port, amb un lloc formidable, per la seva ubicació i característiques: El Bastió de sa Font conegut com Es Cetileno, i els terrenys del final d'Es Pla que l'envolten.

En total uns terrenys de més de 8.000 metres quadrats de titularitat pública, absolutament degradats, on s'hi troba l'enorme

bastió d'uns 2.500 metres quadrats de superfície, supervivent de unes esplendoroses muralles que si bé desaparegudes, donen l'actual nom a la ciutat. Actualment al Bastió de sa Font s'hi troba el Museu Municipal de Ciutadella. Ocupa tan sols una part del baluard, ja que la major part d'aquest es troba, segons el nostre estudi històric, que esperam completar pròximament amb estudis arqueològics, reblert per materials probablement procedents de l'enderrocament de la muralla col·lindant.

El nostre projecte contempla el trasllat del Museu Municipal a Can Saura i l'habilitació de les actuals dependències com a nucli originari del Museu d'arqueologia submarina de les Balears. En diferents fases i a llarg termini, el projecte contempla l'aprofitament de la part del Bastió que un dia va estar buida, i l'habilitació dels terrenys per desenvolupar, des de la construcció d'un petit teatre grec, fins l'escola de mestres d'aixa, etc...

Per tant contemplam un projecte pel que tenim la matèria primera, tenim l'escenari, tenim el caràcter de la Ciutat Històrica i tenim a més la necessitat de que un Patrimoni Històric es converteixi en revulsiu per la prosperitat de Ciutadella i de Menorca. D'aquesta manera, el port menorquí pot resultar, no deixant passar aquest tren, en un jaciment privilegiat de primer ordre a la mediterrània amb la possibilitat de convertir-se amb la basa de les Illes Balears en el món de les ciències històriques i arqueològiques subaquàtiques del Mediterrani i Europa.

Juntament amb el Parc Arqueològic de Montefi, el potencial del Conjunt Històric Artístic, realitats com les canteres de Líthica i possibilitats com els jardins de Sa Vinyeta, aquest projecte podria suposar la planificació, a llarg termini, en matèria urbanística, econòmica, turística i cultural de Ciutadella amb les repercussions que suposaria per les Balears en conjunt: Un destí acadèmic destacat, en consonància amb les necessitats d'un nou model econòmic i turístic.

Ciutadella de Menorca, maig de 2.009